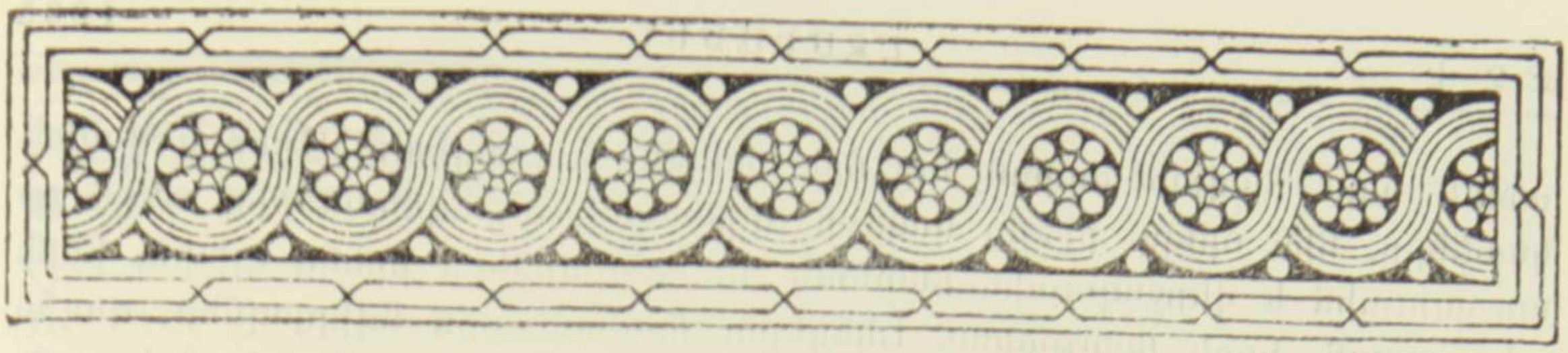

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, ԴԵՊԻ ՀԱՎՈՒՑ ԹԱՌԻ ԱՄԵՆԱՓՐԿԻՉ ՎԱՆՔ

Սույն թվականի հուլիսի 19-ին հոգևոր ճեմարանի երրորդ և վեցերորդ լսարանների 12 սաներ, գլխավորությամբ վերատեսուչ Գերաշնորհ Տ. Ներսես արքեպիսկոպոս Պոզապալյանի, Ֆրեզնոյի Հովիվ Հոգեշնորհ Տ. Սասուն վարդապետ Զմրուխտյանի և ճեմարանի քարտուղար պրն. Անդրանիկ Հակոբյանի, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնից մեկնեցին ուխտագնացության դեպի Հավուց Թառի Ս. Ամենափրկչի ԺԲ դարի հոյակերտ վանք, որը գտնվում է Գեղամա լեռների բարձունքներից մեկի կատարին, Գառնիի ձորի հանդիպակաց կողմում:

Որոշ տեղ ավտոմեքենաներով անցնելուց հետո, ուխտավորները պատրաստվեցին սարերի լանջով ոտքով բարձրանալ դեպի վանք: Հեռվից երևում էր Հավուց Թառը, որն իշխում էր անդնդախոր ձորերին: Այն նման էր սարի կատարին նստած հսկա մի բազեի: Հուլիսյան տոթ եղանակին երեք կիլոմետր երկարություն ունեցող անհարթ և քարքարոտ արահետը կտրում էինք շատ դանդաղ: Հաճախ կանգ էինք առնում արտի արագ զարկերը հանդարտեցնելու համար:

Աղոթքի մրմունջներով, սաղմոսների արտասանությամբ և հոգեզմայլ շարականների երգասացությամբ բարձրանում էինք դեպի Ս. Ամենափրկիչ: Մոտ 40 րոպե վեր ելնելուց հետո, կանգ առանք Հավուց Թառին դեմ-հանդիման: Հեռվից երևացող փոքրիկ վանքը մեր աչքերի առաջ դարձել էր հսկա մի համալիր՝ մի քանի եկեղեցիներով, միաբանական խուցերով, պարտեզ-այգիներով, միաբանական սեղանատնով և իր կրթական օջախով, ուր սերունդներ էին ուսանել: Կանգնել էինք հիացագին ու զարմացած այս հրաշալիքի առաջ, հրեշտակների երկնքից կախված այս հողեղեն բնակարանի դիմաց, որն, ավա՜ղ, ամայացել, այրիացել և լքվել էր:

Վանքի շրջապատում և պարտեզներում վայրի բուսականությունն իր թևերն էր տարածել, մոլախոտեր, անպտուղ, անխնամ ծառեր և դրանց կողքին հավերժորեն քնած, անդարձ մեկնած բազում վանականների տեղերից խախտված շիրմաքարեր:

— Սուրբ է այս հողը, հանի՛ր կոշիկներդ, անկեզ մորենին է սա՝ Քոռեք լեռան բարձունքի վրա, որն անընդհատ վառվում է, անապատ խոսքեր է ասում բոլոր այցելուներին և նրանց, ովքեր ձորի մյուս ափից անցնելիս խաչակնքում են և ողորմի տալիս անցավորներին: Ասածու հավիտենական

տունն այս, հավիտենական, ուր հրեշտակներ են ապրում: Այստեղ վանականները, հին օրերի իրենց կյանքի օրինակով, գերեզմաններից ամեն օր արշալույսին և վերջալույսին հառնում են՝ վեղարներն իրենց գլխին, իբրև ուխտապահ, իբրև հաղթական Եկեղեցու հավատարիմ նվիրյալներ, գալիս են շարք-շարք աղոթք մատուցելու եկեղեցում Բարձրյալն Աստծուն և օրհնում երկիրն Հայոց և Եկեղեցին Հայաստանյայց:

Երկյուղածությամբ մոտենում ենք վանքին, մտնում ներս, աղոթքի հատվածներ մրմնջում՝ ընթերցելով պատերի և խաչքարերի արձանագրությունները և իմանում, թե ովքեր էին այն երախտավորները, որոնք իրենց նյութական օժանդակությունն էին տրամադրել կառուցելու համար այս հոգևոր կենտրոնը, այն հողեղեն հրեշտակների բնակարանը, հավատի անանասանելի այս ամրոցը, որը մնում է իբրև վկա հայոց ազգի տառապանքների և անմահության:

Խմբվում ենք աղոթարանի առաջ, կրակ վառում, խունկ ծխում և սկսում հոգեհանգստյան շարականներ ու աղոթքներ երգել և արտասանել բոլոր նրանց համար, ովքեր եղան ճրագներ, ջահեր, մոմեր՝ լույս ու հոչակ տալով այս վանքին և մեր մշակույթին: Աղոթում ենք սրտեռանդն ոչ միայն այս շրջապատում հավիտենապես քնածների, այլև աղոթում նաև ընկած ու փշրված այուների, խաչքարերի, կամարների, խոյակների, գմբեթների ու տովորական քարերի համար, որոնք մարդկանց մահը իրենց մահվամբ ավելի սարսափելի ու տոսկալի են դարձնում:

Մեր վանքերը ավերակներ են դարձել, մեր Եկեղեցու հաղթական զրավակները արդեն մյուս աշխարհ փոխադրված՝ որքա՜ն են տխրում՝ տեսնելով, որ հայի հոգին է ավերակվում, հայի հավատի կանթեղն է շիջում և անլույս մնում: Ավա՜ղ, ո՛վ պետք է մտահոգվի այդ մասին:

Ուխտավորներս, հոգեհանգստյան արարողությունից և երգասացությունից հետո, նստում ենք եկեղեցու մուտքի առջև կանգնեցված խաչքարի և գերեզմանաքարերի հարևանությամբ և բարձունքից դիտում աշխարհն Հայոց: Լուռ էինք բոլորս, բոլորս էլ ազդված և հուզված, բոլորս հաղորդակցվել էինք այստեղ մեր Աստծու հետ: Խոկում ու խորհրդածում էինք, թե ո՛րն է մեր կոչումն այս կյանքում, և թե ինչպե՛ս կարող ենք հասնել այն զոհողության բարձունքին, որը եղավ այս վանքի վանականության կյանքը՝ այնքան նման մեր Փրկչի կյանքին: Ժամերն անցնում են անհկատ: Կամաց-կամաց ուխտավորներս շրջվում ենք դեպի առաջ, դեպի ձոր, ուր մեզ սպասում էին մեր մեքենաները:

Թաբոր լեռան վրա Հիսուս իր աշակերտներից Պետրոսին, Հակոբոսին և Հովհաննեսին բացահայտեց իր աստվածային դեմքը՝ այնտեղ պայծառակերպվելով, իր կողքին ունենալով Մովսես և Եղիա մարգարեներին և լուսեղեն իրականությունը Աստծու: Այստեղ, այս բարձունքի վրա, ասես պայծառակերպվեցինք նաև մենք՝ ուխտավորներս, տեսնելով մեր նախնիների հավատն ու զոհողությունը, նվիրումն ու պաշտամունքը:

Թեթևացած և հոգևին մխիթարված, իջանք աշխարհ՝ միշտ ունենալով ձգտումը հասնելու այն երանական վիճակին, որն ապրեցինք այս վանքի կողքին՝ Հավուց Թառի բարձունքին:

ՈՒԽՏԱՎՈՐ